

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 12.7.2000
KOM(2000) 443 endelig

**MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET,
DET ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG, REGIONSUDVALGET OG
DEN EUROPÆISKE CENTRALBANK**

**Praktiske aspekter af euroen:
situationen i dag og fremtidige opgaver**

**MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET,
DET ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG, REGIONSUDVALGET OG
DEN EUROPÆISKE CENTRALBANK**

Praktiske aspekter af euroen: situationen i dag og fremtidige opgaver

Indledning

Her ved afslutningen af den første halvdel af overgangsperioden giver denne meddelelse et overblik over de allerede gennemførte og de udestående forberedelser på den endelige overgang til euroen ved begyndelsen af 2002. Til afslutningen af overgangsperioden knytter der sig to begivenheder: fra den 1. januar 2002 vil euroen ikke længere være inddelt i nationale valutaenheder, og i ugerne efter denne dato vil de nationale pengesedler og mønter blive erstattet af sedler og mønter denomineret i euro. Skønt de er af rent teknisk og praktisk karakter, vil følgerne af disse to begivenheder være uden fortilfælde i den monetære historie.

Scenariet for overgangen til den fælles valuta blev aftalt på Det Europæiske Råds møde i Madrid i december 1995 efter input fra Kommissionen og Det Europæiske Monetære Institut. De vigtigste dele blev indsat i Rådets forordninger fra juni 1997 og maj 1998, der danner de retlige rammer for euroen. Samtlige medlemsstater i euroområdet har efterfølgende tilpasset forskellige dele af deres egen lovgivning til euroens komme. Mange af de nationale foranstaltninger, der blev truffet i løbet af denne tidlige fase af de praktiske forberedelser, tjente til at lette de finansielle markeders overgang til euroen og til at gøre det muligt for virksomheder at benytte euroen i deres regnskabsaflæggelse, til denominering af deres kapital eller i deres skatteregnskaber. Faktisk var de finansielle markeder rede til at skifte til euroen i stor målestok umiddelbart efter dens indførelse. Dette udgjorde den første udfordring på det praktiske plan (når bortses fra gennemførelsen af den fælles monetære politik), og den blev håndteret mesterligt. Blandt initiativerne på EU-plan i løbet af denne tidlige fase af de praktiske forberedelser kan nævnes Kommissionens tre henstillinger fra april 1998 om bankgebyrer for veksling til euro, om dobbelt angivelse af priser og andre pengebeløb og om dialog, overvågning og information for at lette overgangen til euroen. Kommissionen har efterfølgende tilrettelagt adskillige rundbordskonferencer om de praktiske aspekter og udformet en informationsstrategi som led i forberedelserne på den endelige overgang. Kommissionen har ajourført sine prioriteringer i en meddelelse fra februar 2000. Med henblik på overgangen til kontanter i euro har Den Europæiske Centralbank været i tæt og regelmæssig kontakt med repræsentanterne for de største brugere af kontanter. Den Europæiske Centralbank er også i færd med at forberede en omfattende oplysningskampagne om de nye sedler og mønter.

Oversigten i denne meddelelse følger den struktur, som bestemmes af de to udfordringer ved udgangen af næste år, dvs. ændringen af alle beløb fra nationale underinddelinger til euro og inddragelsen af de gamle sedler og mønter, samtidig med at de nye sættes i omløb.

I. OVERGANGEN FRA NATIONALE VALUTAENHEDER TIL EURO

A. Den private sektors forberedelser

Det drejer sig her om både virksomhedernes forberedelser og oplæringen af forbrugerne i brugen af euroen. Kommissionen har nedsat en rådgivende gruppe bestående af repræsentanter for en snes europæiske sammenslutninger og organisationer (heraf tre forbrugerorganisationer), der drøfter de praktiske aspekter af overgangen til euroen. Resultatet af denne gruppes arbejde vil bl.a. danne grundlag for en henstilling om, hvordan man bedst kan gøre borgerne fortrolige med euroen. Kommissionen vil fremlægge denne henstilling i efteråret 2000.

1. Virksomhedernes forberedelser

Generelt set benytter virksomhederne sig kun i ringe omfang af euroen, og de forbereder sig kun ganske langsomt.

a. Virksomhederne gør ringe brug af euroen

For såvel virksomheder som privatpersoner tager det tid at lære at bruge euroen. At foretage og modtage betalinger og at fakturere i euro giver en virksomhed mulighed for både at afprøve, om dens edb-systemer og regnskabs- og finansstrukturer er eurokompatible, og at lære at håndtere den nye valuta. Det er derfor i alles interesse, at brugen af euroen udvikler sig inden 2002. De fleste observatører havde forventet en form for sneboldeffekt i den forstand, at de store virksomheder ville anmode deres underleverandører om at gå over til euroen, hvorefter disse underleverandører ville anmode deres leverandører om at gøre det samme osv. Af forskellige årsager er denne effekt udeblevet. Virksomhederne, og navnlig små og mellemstore virksomheder, benytter fortsat kun euroen i beskedent omfang.

Kommissionen udsender regelmæssigt et dokument, hvori analyseres brugen af euroen i Europa¹. Brugen af euroen i forbindelse med betalinger foretaget af virksomheder i euroområdet er vokset betydeligt de seneste måneder, og opgjort i værdi udgjorde de i april 2000 lidt over 25% af samtlige betalinger, hvilket skal sammenlignes med blot 2% i sidste kvartal af 1999. Dette høje tal er imidlertid en anelse misvisende, idet eurobetalingerne opgjort i volumen kun udgjorde 2,4% af samtlige transaktioner. Denne betydelige forskel mellem betalinger opgjort i henholdsvis volumen og værdi skyldes hovedsagelig to forhold:

- Europa oplever en hidtil uset bølge af fusioner og virksomhedsovertagelser, der involverer krydsende opkøb af aktier i de fusionerende virksomheder, og de har været denomineret i euro
- de store virksomheder begynder at bevæge sig i retning af euroen. I samtlige eurolande viser undersøgelser, at forskellen mellem store virksomheders og små og mellemstore virksomheders brug af euroen vokser kraftigt.

¹ "Quarterly review of the use of the euro", nr. 2, 12. april 2000.
http://europa.eu.int/comm/economy_finance/document/misc/eurouse2_en.pdf

Disse tal bekræftes af en Eurobarometer Flash-undersøgelse gennemført for Kommissionen², der viser, at blot 10% af de adspurgte små og mellemstore virksomheder udsteder fakturaer i euro, og at langt de fleste af dem ikke vil gøre det inden udgangen af overgangsperioden.

b. Virksomhederne forbereder sig langsomt

Ifølge en rapport, der blev offentliggjort i begyndelsen af året³, er 20% af alle store virksomheder i euroområdet gået helt over til euroen, og 40% af dem håber at gøre det i år. Blandt små og mellemstore virksomheder går forberedelserne mere trægt. Blandt de små og mellemstore virksomheder, der deltog i førnævnte Eurobarometer Flash-undersøgelse, udtalte kun 15%, at de kunne gennemføre alle deres transaktioner i euro. 25% af dem forventede at kunne gøre det ved udgangen af 2001, mens resten, dvs. over 50% af små og mellemstore virksomheder, mente, at det ikke ville kunne lade sig gøre inden 2002. Det er vanskeligt at vurdere, hvor mange virksomheder der nu anvender euroen i deres regnskabsførelse. En virksomhed kan meget vel opgive priser og udskrive fakturaer i euro og samtidig føre regnskaber i den nationale valuta. De offentlige myndigheder formoder, at virksomheder, der aflægger momsregnskaber i euro, er gået over til at benytte den fælles valuta i deres regnskabsførelse generelt. Med dette som udgangspunkt er mellem 0,5% og næsten 9% af virksomhederne gået over til at benytte euroen i deres regnskabsførelse, men tallet varierer fra land til land. Med hensyn til bankkonti tilhørende virksomheder i euroområdet viser Kommissionens statistikker, at mængden af eurokonti er steget betydeligt (fra 0,6% opgjort i mængde i sidste kvartal af 1999 til 3,4% i første kvartal af 2000), og at dette er en vedvarende tendens: næsten en ud af ti nyoprettede konti er en eurokonto. Den samlede udvikling går unægtelig i den rigtige retning, men den er fortsat langsom.

Det er klart, at så længe der ikke findes mønter og sedler i euro, vil betalingsstatistikkerne kun vidne om en beskednen brug af euroen. Det er dog bekymrende, at så få virksomheder er gået over til euroen. Det kan være tegn på:

- enten en strategi, der bygger på en gradvis overgang til den fælles mønt i løbet af den samlede overgangsperiode, hvilket må betragtes som den positive hypotese
- eller en forsinkelse af forberedelserne
- eller en overgangsstrategi, der er centreret omkring den 1. januar 2002
- eller en fejlagtig strategi, der går ud fra, at overgangsperioden slutter den 30. juni 2002.

Resultatet af ovennævnte Eurobarometer Flash-undersøgelse tyder på, at de to sidstnævnte strategier er de mest almindelige blandt små og mellemstore virksomheder. Således mener 30% af de adspurgte virksomheder, at det endnu er for tidligt at forberede sig, og blandt de 48%, der siger, at de har en handlingsplan klar, er det kun halvdelen, der har taget hul på den konkrete gennemførelse af planen. Valget af 1. januar 2002 som overgangsdato skal imidlertid overvejes meget nøje og passer ikke til alle typer virksomheder⁴. Der er nemlig en

² EOS Gallup-undersøgelse gennemført i maj-juni 2000 blandt 2 819 små og mellemstore virksomheder i euroområdet og Grækenland.

³ "Europe's response to EMU", KPMG. www.kpmg.co.uk

⁴ Der er selvfølgelig tilfælde, hvor valget af 31. december 2001 som overgangsdato er den mindst dårlige løsning, f.eks. for detailhandlende og små og mellemstore virksomheder med software, der kun kan håndtere en enkelt valuta. Men også de løber en risiko, og overgangen skal planlægges meget nøje.

betydelig risiko for, at der i slutningen af 2001 vil opstå flaskehalse, når det gælder adgangen til IT-ressourcer og regnskabsressourcer. De virksomheder, der vælger denne strategi, løber en risiko for ikke at være klar til tiden eller for at betale en højere pris for samme vare eller tjenesteydelse. Det er juridisk set umuligt at vælge en dato, der ligger efter den 1. januar 2002: de nationale møntenheder ophører med at eksistere den 31. december 2001 ved midnat. I de oplysningskampagner, der blev gennemført mellem 1995 og 1998 om tidsplanen for overgangen til euroen, nævntes datoen 30. juni 2002 som den allersidste dag i den fase, hvor både de nationale valutaer og euroen kan være i omløb side om side. Man har noteret sig datoen, men navnlig de små og mellemstore virksomheder har misforstået dens betydning og tror, at den svarer til overgangsperiodens afslutning.

Der er derfor behov for en ekstra indsats for at underrette virksomhederne om, nøjagtigt hvortil man er nået i køreplanen for den fysiske indførelse af euroen, og for at indprente dem, at deadline for overgangen til euroen hedder den 31. december 2001, og at der derfor er god grund til at fremskynde forberedelserne.

2. Oplæring af borgerne i brugen af euro

Forbrugerne vil hurtigt komme til at operere i et euromiljø allerede fra begyndelsen af 2002. De vil skulle udtænke metoder til at forstå priser og andre pengebeløb i euro, og de vil skulle lære at genkende de nye betalingsmidler og indprente sig deres værdi og samtidig forsikre sig selv, at overgangen til euro ikke vil få indflydelse på prisniveauet. Forudgående praktisk erfaring med euroen og dobbelt angivelse af priser og andre pengebeløb er to af de vigtigste metoder til at forberede forbrugerne på euroen.

a. Brug af euroen

Privatpersoner kan have eurokonti og foretage betalinger med kontopenge i euro. Den private anvendelse af euro er fortsat beskeden, men den er dog tredoblet mellem sidste kvartal af 1999 og første kvartal af 2000 og steget fra 0,8% til 2,4% af det samlede antal betalinger inden for euroområdet. Opgjort i værdi nærmer privatpersoners betalinger i euro - som også omfatter køb af værdipapirer og motorvejsafgifter i Frankrig - sig de 10% (8,9%). Euroen benyttes ved 13% af alle grænseoverskridende betalinger opgjort i mængde og ved 24% af sådanne betalinger opgjort i værdi. Der findes fortsat kun meget få private eurokonti (under 1% af det samlede antal konti i eurolandene).

Gennemsnitlig 45% af alle betalingsterminaler i euroområdet⁵ kunne i april 2000 håndtere betalinger i euro. Dette er en vigtig indikator, for så længe der ikke findes mønter og sedler i euro, er tilpasningen af terminalerne en absolut nødvendig forudsætning for at kunne udbrede betalinger i euro (når bortses fra Frankrig, benyttes check meget lidt i euroområdet). I nogle lande kan en terminal imidlertid være eurokompatibel uden i virkeligheden at kunne acceptere betalinger i euro. Den handlende kan nemlig vælge at slå denne funktion fra, hvilket undertiden sker efter fejlanvendelse af terminalen (hvis f.eks. der er blevet faktureret et beløb i euro i stedet for den nationale valuta eller omvendt). Betalingsterminalerne er endnu ikke tilpasset euroen i tre eurolande (Østrig, Irland og Nederlandene), hvilket forhindrer forbrugerne i at indhøste praktisk erfaring med euroen.

⁵ Se førnævnte "Quarterly review of the use of the euro".

Kommissionen ønsker også at påpege, at niveauet for de nuværende bankgebyrer i forbindelse med grænseoverskridende betalinger skal sænkes væsentligt, hvis de gunstige virkninger af Den Økonomiske og Monetære Union skal kunne udnyttes fuldt ud. I sin meddelelse af 31. januar 2000 om detailbetalinger i det indre marked fremhævede Kommissionen, at betalinger på tværs af grænserne burde kunne effektueres både hurtigere og billigere, og at de efterhånden burde behandles på samme måde som indenlandske betalinger.

De franske og belgiske banker forbereder sig på at konvertere deres kunders konti til eurokonti fra og med juli måned 2001 (medmindre kunderne direkte frabeder sig det).

Denne konvertering af konti indebærer generelt, at der ved kontopengebetalinger også benyttes euro. Forbrugerne, der skal underrettes helt åbent om følgerne af denne konvertering, får således mulighed for aktivt at begynde at vænne sig til den nye valuta fra og med anden halvdel af 2001. Det vil være ønskeligt, om disse eksempler spreder sig, da det vil være i bankernes egen interesse at undgå et "big bang", der kunne overbelaste deres systemer og hindre forbrugerne i hurtigt at gøre sig fortrolige med euroen.

Hvis borgerne vænnes til at bruge euroen allerede inden den 31. december 2001, vil der være langt større chancer for, at den fysiske indførelse af eurosedler og -mønter bliver en succes. Ejerne af terminaler bør tilskyndes til at fremskynde arbejdet med at omstille de betalingsterminaler, der kan operere med flere valutaer, til euroen⁶, og de bør tilskynde de handlende og forbrugerne til at benytte euroen. Det er nødvendigt at overveje, hvordan borgerne kan tilskyndes til at gøre større brug af de eurodenominerede betalingsmidler, der står til deres rådighed, især i løbet af den sidste halvdel af 2001.

b. Dobbelt angivelse af priser og andre pengebeløb

Kommissionen valgte i 1998 at udsende en henstilling snarere end et sæt faste regler, idet den satte sin lid til markedets egen interesse i at oplyse forbrugerne ordentligt. Denne fremgangsmåde har vist sig at være den rigtige, idet den dobbelte angivelse af priser og andre beløb er meget udbredt i alle eurolande. Ifølge en undersøgelse foretaget for Kommissionen⁷ opererer 60% af de handlende i Belgien, 40% af de handlende i Spanien, 47% af de handlende i Tyskland, 41% af de handlende i Frankrig, 81% af de handlende i Luxembourg, 70% af fødevarebutikkerne i Finland, 42% af supermarkederne i Østrig og 31% af de handlende i Portugal med dobbelt prismærkning af alle eller nogle af deres varer. I Irland anslår personerne bag den særlige "EMU Business Awareness Campaign"⁸, at 30% af de irske handlende benytter dobbelt prismærkning.

Det eneste land, der har vedtaget en generel lovgivning på området, er Østrig, hvor dobbelt prismærkning vil være obligatorisk fra den 1. oktober 2001. Overtrædelser af loven vil kunne straffes med bøder⁹. Loven indeholder imidlertid en række undtagelser, bl.a. for forretninger

⁶ Betaling med kort har tre aspekter: dobbelt beløbsangivelse på terminalen, dobbelt beløbsangivelse på kvitteringen og selve betalingen. Mange terminaler giver ikke kunderne mulighed for at vide, om betalingen rent faktisk foretages i euro; de involverede banker konverterer automatisk, hvis det er nødvendigt.

⁷ Deloitte & Touche, maj 2000. Undersøgelse foretaget for Generaldirektoratet for Sundhed og Forbrugerbeskyttelse.

⁸ Se www.emuaware.forfas.ie

⁹ 200 000 ATS, € 14 535,57 (maks.).

med mindre end ti ansatte og for servicestationer. I Nederlandene har de handlende indgået en landsdækkende aftale om at indføre dobbelt prismærkning i juli 2001. I samtlige eurolande har alle store forretninger indført dobbelt prismærkning.

Der er imidlertid begyndt at opstå tvivl om virkningen af denne fremgangsmåde, idet forbrugerne øjensynligt kun i ringe grad lægger mærke til prisen i euro¹⁰. Denne usikkerhed har sat gang i nye overvejelser om, hvordan man kan benytte prismærkningen til at vænne forbrugerne til euroen. Nogle lande, f.eks. Frankrig, overvejer at vende den dobbelte prismærkning om (hovedpris i euro, modværdi i national valuta) i sidste halvdel af 2001. Kommissionen vil behandle dette emne i den henstilling, den vil fremlægge i løbet af efteråret i år.

c. Personer, som informationsstrømmen risikerer at gå ram forbi

Kommissionen arbejder snævert sammen med organisationer, der repræsenterer personer, som den aktuelle strøm af oplysninger måske ikke når frem til (de ældre, økonomisk eller socialt dårligt stillede personer, blinde og svagtseende, døve og hørehæmmede, de fysisk og psykisk handicappede, indvandrere osv.). Det sker inden for rammerne af det program, der hedder "Euroen - kort sagt".

Navnlig Den Europæiske Blindeorganisation har fra starten deltaget i Kommissionens og Den Europæiske Centralbanks arbejde med definitionen af de tekniske specifikationer for euromønter og -sedler. Ved hjælp af særlige midler fra EU har organisationen været i stand til at producere flere målrettede hjælpemidler, f.eks. informationsbrochurer skrevet med blindeskrift eller store typer, auditivt og elektronisk informationsmateriale samt spil og andre redskaber, der egner sig til de blinde og svagtseende. Med hjælp fra Kommissionen gennemføres der også uddannelsesprogrammer for undervisere i samtlige medlemsstater. Møntanstalterne er ligeledes i kontakt med de forskellige nationale organisationer, der repræsenterer blinde og svagtseende. Nogle af dem, f.eks. Belgiens Kongelige Mønt og møntanstalten i Paris, har ført særlige oplysningskampagner eller udformet særlige informationsredskaber om euroen.

For alle disse grupper vedkommende er der inden for rammerne af programmet "Euroen - kort sagt" blevet produceret undervisnings- og informationsmateriale. Det er blevet testet i forskellige forsøgsområder (navnlig i EU's randområder) og er nu tilgængeligt for medlemsstaterne. Nogle af dem (Frankrig, Italien og Belgien) har i samarbejde med Kommissionen allerede iværksat storstilede oplysningskampagner rettet mod de pågældende grupper. Den Europæiske Centralbank har bebudet, at den vil benytte sig af disse netværk til at få udbredt oplysninger om euromønterne og eurosedlerne. Med henblik herpå vil den i oktober 2000 trykke undervisningsmateriale (bestående af ensidede sedler påtrykt "ugyldig") til brug for dem, der underviser personer med et sensorisk eller mentalt handicap. Det vil være nyttigt at planlægge noget tilsvarende for mønternes vedkommende, således at de redskaber, der er nødvendige for den praktiske oplæring i brugen af euromønter, er på plads allerede fra begyndelsen af 2001.

I 2001 bør der gøres en intensiv indsats for at informere de personer, som den nuværende strøm af oplysninger måske ikke når frem til. Det er vigtigt at tage hensyn til de særlige behov, der kendetegner disse grupper.

¹⁰ Ifølge Eurobarometer nr. 52 kigger de fleste forbrugere ikke på prisen i euro.

B. De offentlige myndigheders forberedelser

1. De centrale myndigheder

De offentlige myndigheder traf for de flestes vedkommende deres valg med hensyn til overgangen allerede før euroens indførelse. De fleste af eurolandene har siden januar 1999 tilladt, at euroen på frivillig basis benyttes til praktisk taget alle finansielle strømme og til indberetninger til det offentlige.

Alle de oprindelige medlemsstater i euroområdet har siden 1999 tilladt virksomheder at denominere deres kapital i euro, at føre regnskaber i euro, at aflægge skatteregnskaber og foretage skattebetalinger i euro, at betale socialsikringsbidrag i euro og at benytte euroen i de lovpligtige beretninger.

I alle eurolande med undtagelse af Spanien og Nederlandene har virksomhederne siden 1999 haft mulighed for at anvende euroen i deres socialsikringsopgørelser.

Borgerne har siden 1999 kunnet betale skat i euro i samtlige eurolande. Siden 1999 har de også haft mulighed for at benytte euroen i deres selvangivelser i Belgien, Luxembourg, Østrig, Nederlandene og, under bestemte omstændigheder, i Italien, Finland og Portugal.

Hvad deres egne regnskaber angår, har de offentlige myndigheder i langt de fleste eurolande valgt først at skifte til euroen ved udgangen af overgangsperioden. Luxembourg og Grækenland opstiller imidlertid deres statsbudgetter for 2001 i euro. Grækenland vil indføre eurosedler og -mønter samtidig med de øvrige eurolande, så landet vil have langt kortere tid til at forberede sig.

De offentlige myndigheder må træffe en række beslutninger om bl.a. tilpasningen af det udstyr, som borgerne benytter i deres daglige kontakter med myndighederne, og justeringen af omregnede beløb, der normalt afrundes i nationale valutaenheder. Disse beløb skal justeres, dvs. afrundes, på en sådan måde, at de fortsat er nemme at håndtere for borgerne. I de fleste tilfælde kræver disse beslutninger ny lovgivning, som må vedtages så hurtigt som muligt for at sikre, at foranstaltningerne kan gennemføres i god tid.

De offentlige myndigheder i eurolandene benytter sig også i stigende grad af euroen i deres forbindelser med erhvervslivet og borgerne. I f.eks. Frankrig vil staten fra den 1. juli 2000 benytte euroen i forbindelse med udbud, der strækker sig ud over 2001. Det er blevet henstillet til de lokale myndigheder at gøre det samme fra og med januar 2001.

Den offentlige sektor spiller en vigtig rolle med hensyn til de oplysninger, der udsendes. Det gælder navnlig de oplysninger, der udsendes til små og mellemstore virksomheder, som tydeligvis må fremskynde deres forberedelser på den fysiske overgang til euroen. Der lader til at være behov for at gøre små og mellemstore virksomheder mere bevidste om de nye forhold, bl.a. gennem faktuelle oplysninger om den fysiske overgang til euroen - hvad overgangsperiodens afslutning betyder, og hvad de retlige og praktiske følger heraf er. Det skal også fremhæves, at forberedelserne kan tage længere tid og være mere komplicerede end almindeligt antaget, så små og mellemstore virksomheder bør begynde at forberede sig så tidligt som muligt for at undgå bekostelige flaskehalse ved udgangen af 2001. Ved at forberede sig i god tid burde små og mellemstore virksomheder kunne styrke deres stilling i

konkurrencen, og overgangen kan åbne nye døre, f.eks. inden for elektronisk handel. Som tommelfingerregel bør små og mellemstore virksomheder lægge en strategiplan inden udgangen af 2000.

De offentlige myndigheder bør i forbindelse med deres informationsarbejde lægge særlig vægt på virksomhedernes regnskabsførelse. Kommissionen har underrettet revisionsbranchen om følgerne af overgangen til euroen i relation til den monetære lovgivning. Også medlemsstaterne bør intensivere deres dialog med revisionsbranchen.

Skønt ansvaret for overgangen påhviler de individuelle eurolande, er udveksling af oplysninger og erfaringer nyttig for håndteringen af de spørgsmål og problemer, der, når alt kommer til alt, er fælles for samtlige lande. Det er netop formålet med det netværk af offentlige myndigheder, som Kommissionen skabte for flere år siden, og som danner et særligt forum for de nationale embedsmænd, der er ansvarlige for de offentlige myndigheders overgang til euroen. I denne sammenhæng har Kommissionen udviklet et extranetværktøj kaldet "Communication and Information Resource Centre Administrator" (CIRCA), der er et beskyttet arkiv og konsultationsredskab og muliggør en uformel udveksling af arbejdsdokumenter, officielle dokumenter og oplysninger mellem medlemmerne af netværket af offentlige myndigheder.

De offentlige myndigheder bør konstant verificere, at de valg, de har truffet med hensyn til deres egen overgang til euroen og deres forberedelser, fortsat er tilstrækkelige. De bør intensivere kommunikationsindsatsen for at fremskynde de små og mellemstore virksomheders forberedelser på euroen og give dem klar besked om deres juridiske forpligtelser ved udgangen af overgangsperiodens.

De bør fortsætte med at udnytte den gensidige udveksling af oplysninger og erfaringer.

2. De lokale myndigheder

De lokale myndigheder er tæt på borgerne og i daglig kontakt med dem, så de spiller en vigtig rolle for en vellykket overgang til den fælles mønt. For at få indblik i, hvordan det går med de lokale myndigheders forberedelser, har Kommissionen i samarbejde med Regionsudvalget foretaget en undersøgelse blandt de lokale myndigheder¹¹. De har to hovedopgaver: de skal forberede sig selv på euroen, og de skal hjælpe deres borgere med deres forberedelser, navnlig gennem kurser og oplysningskampagner.

a. Forberede sig selv på euroen

De lokale myndigheder skal især oplære deres ansatte, tilpasse deres edb-systemer og regnskabsførelse og være klar til at modtage betalinger og selvangivelser i euro.

Oplæring af de ansatte i brugen af euroen. 64% af de adspurgte lokale myndigheder har allerede taget skridt til at oplære de ansatte. De fleste af de lokale myndigheder, der endnu

¹¹ Undersøgelsen byggede på et spørgeskema, der blev udsendt mellem den 15. marts og den 15. april 2000 til de lokale myndigheder, som de 222 medlemmer af Regionsudvalget repræsenterer. De pågældende lokale myndigheder repræsenterer over 80 millioner borgere i euroområdet (eller over en fjerdedel af befolkningen) og et samlet budget på 173 mia. EUR.

ikke har gjort noget på denne front (54%), påtænker at gøre det i løbet af anden halvdel af 2001. De vil koncentrere deres indsats om specialkurser indrettet efter de forskellige personalegruppers behov (54%).

Tilpasning af edb-systemerne til euroen. Over halvdelen af de adspurgte lokale myndigheder siger, at de råder over eurokompatibelt software. Det er et højt tal, som naturligt giver anledning til at spørge, om det skyldes, at der gjort en reel indsats for at tilpasse edb-systemerne, eller om det er udtryk for manglende bevidsthed om problemet? Næsten én ud af fem lokale myndigheder har planer om at tilpasse deres udstyr inden udgangen af første halvdel af 2001. Mere end én ud af fire vil vente til sidste øjeblik (sidste halvdel af 2001). Det synes at være en hovedregel, at jo større den lokale myndighed er, desto bedre forberedt er den. De lokale myndigheder, der endnu ikke er begyndt at tilpasse deres udstyr, løber en alvorlig risiko, idet det ifølge IT-firmaer vil tage mellem en måned og et år blot at opdatere alle filer, og hertil kommer den tid, der er nødvendig for at opdatere software og uddanne de ansatte i brugen af de nye værktøjer. De lokale myndigheder, der først har tænkt sig at tilpasse deres edb-systemer i løbet af anden halvdel af 2001 (lidt over én ud af fire), risikerer således at løbe ind i praktiske problemer.

Regnskaber i euro. Den valgte dato er almindeligvis sammenfaldende med den, de centrale myndigheder har valgt. Ni ud af ti af de adspurgte lokale myndigheder agter at gå over til regnskaber i euro i sidste øjeblik (1. januar 2002), og her gør myndighedens størrelse eller art stort set ingen forskel. Nogle lokale myndigheder opstiller budgetter med angivelse af beløb i både den lokale valuta og euro, alt imens de vedbliver at føre regnskaber i den nationale valuta.

Acceptere betalinger og selvangivelser i euro. De fleste af de adspurgte lokale myndigheder accepterer både betalinger og selvangivelser i euro. Jo større den lokale myndighed er, desto mere tilbøjelig er den til at acceptere begge dele. 58% af de lokale myndigheder har siden lanceringen af tredje fase af Den Økonomiske og Monetære Union accepteret betalinger i euro¹² (svarende til et vægtet gennemsnit på over 76%). De lokale myndigheder, der endnu ikke accepterer eurotransaktioner, vil generelt først gøre det fra den 1. januar 2002. Det drejer sig om næsten én ud af tre lokale myndigheder¹³.

b. Forberede borgerne på euroen

Over halvdelen af de lokale myndigheder har gennemført offentlige oplysningskampagner rettet mod alle deres borgere, og mere end én ud af tre har også gennemført særlige kampagner rettet mod bestemte målgrupper.

¹² Det følger af forordningen om indførelsen af euroen, at en lokal myndighed kan nægte at tage imod checks i euro i overgangsperioden. Til gengæld kan en person altid foretage en overførsel i euro til en lokal myndighed fra vedkommendes konto.

¹³ Afvisningen af at modtage eurodenominerede betalinger synes ikke at være dikteret af tekniske forhold: den andel af de lokale myndigheder, der har tilpasset deres software til euroen, er stort set den samme for den gruppe af lokale myndigheder, der accepterer eurodenominerede betalinger, og den gruppe, der ikke gør det. I det store og hele er de lokale myndigheder ikke så langt fremme som de centrale myndigheder, når det gælder godtagelse af eurodenominerede betalinger, idet alle eurolandenes centrale myndigheder har accepteret sådanne betalinger siden 1. januar 1999.

Oplysningskampagner rettet mod samtlige borgere. Her spiller størrelse en afgørende rolle: mens 55% af alle lokale myndigheder allerede har gennemført lokale oplysningskampagner om euroen, stiger denne andel til næsten 90%, hvis der tages hensyn til befolkningstallet. Kampagnerne har antaget tre hovedformer: brochurer (fremstillet af 37% af alle lokale myndigheder), plakatkampagne (14%) og offentlige konferencer (29%).

Oplysningskampagner rettet mod bestemte målgrupper. Det ekstra bidrag, som de lokale myndigheder kan yde til oplysningen om euroen, er særlig tydeligt her: De lokale myndigheder er ofte de eneste, der har direkte og regelmæssig kontakt med sårbare grupper (hjemløse personer, ældre personer osv.), og de har et præcist kendskab til informationsbehovet hos bestemte grupper (f.eks. de handlende). Over en tredjedel af de lokale myndigheder har gennemført kampagner af denne art (svarende til et vejet gennemsnit på 84%). Disse initiativer har navnlig været rettet mod skoler (26%), ældre personer (21%) og de handlende (18%). De fleste af de lokale myndigheder, der endnu ikke har gennemført oplysningskampagner rettet mod bestemte målgrupper, agter at gøre det i løbet af anden halvdel af 2001 (17% mod 12% i første halvdel af 2001 og 7% i anden halvdel af 2000).

De lokale myndigheder kan med fordel ydes en hjælpende hånd med deres informationsindsats, da de spiller en afgørende rolle for forberedelsen af borgerne på euroen.

II. FORBEREDELSENE PÅ INDFØRELSEN AF EUROSEDLER OG EUROMØNTER

A. Euromønter og bekæmpelse af seddel- og møntfalskneri

1. Forberedelse af euromønter

a. Produktionen af euromønter og -sedler

De tolv eurolandes mål for produktionen af euromønter frem til udgangen af 2001 lyder på 50,3 milliarder mønter. Hvert euroland præger sine egne mønter, dog med undtagelse af Luxembourg, der har overladt prægningen af sine euromønter til møntanstalten i Nederlandene. Masseproduktionen startede i 1999. Omkring 39% af alle de mønter, der skal være præget inden udgangen af 2001, var færdige i slutningen af maj 2000. Eurolandene har ikke en fælles køreplan for produktionen, så nogle lande er længere fremme end andre. Alle de oprindelige eurolande mener, at produktionen overholder de fastsatte mål. Grækenland skal først nu til at påbegynde produktionen af sedler og mønter, efter at Rådet den 19. juni 2000 vedtog en beslutning om, at Grækenland kan indføre den fælles mønt den 1. januar 2001.

Ifølge Den Europæiske Centralbank begyndte produktionen af eurosedler i juli 1999. Der vil blive trykt over 14,5 milliarder pengesedler inden udgangen af 2001 i tolv trykkerier i eurområdet (inkl. Grækenland).

b. Euromønternes kvalitet

Der er blevet gjort store bestræbelser for at forsyne euromønterne med så sikre karakteristika som muligt til både manuelle transaktioner og brug i salgsmåter, og det er blevet etableret en tæt dialog med automatindustrien, de blinde og forbrugerne. Høringerne af de endelige

brugere har gjort det muligt at justere de tekniske karakteristika, at lette genkendelsen af mønterne og at afskaffe brugen af nikkel for at hindre eventuelle allergiske reaktioner. Når det gælder brugen i maskiner, kan man roligt sige, at euromønterne er sikrere end alle de nationale mønter, der er i omløb i dag. Det skyldes kombinationen af en mere sikker legering og tekniske specifikationer, der er strammere og mere detaljeret end dem, der gælder for de nationale mønter, der er i omløb i dag.

Foruden de tekniske specifikationer for euromønter, der er fastsat i Rådets forordning (EF) nr. 975/98, som ændret ved Rådets forordning (EF) nr. 423/99¹⁴, har eurolandene aftalt en række fælles detaljerede specifikationer for at sikre, at mønterne uden problemer kan benyttes i salgsautomater i hele euroområdet, uanset hvilken møntanstalt der har præget dem. Disse detaljerede specifikationer omfatter værdier og snævre tolerancer for alle de parametre, der gør det muligt for salgsautomater at genkende mønterne.

For at sikre, at disse specifikationer respekteres, har eurolandene sammen med Den Europæiske Centralbank etableret et kvalitetsstyringssystem, der garanterer en konstant høj kvalitet i forbindelse med produktionen af euromønter. Den Europæiske Centralbank har taget aktiv del i implementeringen af dette system.

Systemet omfatter fælles procedurer for kontrol af både mønter og blanketter. Hver møntanstalt har indført en kvalitetskontrol for sin egen produktion. Den Europæiske Centralbank kontrollerer kvaliteten af de euromønter, der produceres, aflægger besøg hos møntanstalterne for at kontrollere deres kvalitetsstyring, analyserer de forskellige data, udarbejder regelmæssige rapporter om kvaliteten af de producerede mønter og vil advare de nationale myndigheder og ministre fra euroområdet om eventuelle alvorlige kvalitetsproblemer.

Kvalitetsstyringen blev forberedt i første halvdel af 1999 og indført derefter. Alle rapporter bekræfter, at de mønter, der er blevet produceret hidtil, overholder de aftalte kvalitetsstandarder.

c. Tilpasning af salgsautomater

Salgsautomaterne skal justeres, således at de kan fungere med euromønter fra begyndelsen af 2002. Eurolandene har aftalt at hjælpe industrien gennem en bred vifte af foranstaltninger. For det første er der blevet indrettet seks testcentre i Finland, Frankrig, Tyskland (Mainz og Hamburg), Nederlandene og Spanien, hvor man har centraliseret målingen og kontrollen for akkrediterede medlemmer af automatindustrien, og hvor fabrikanter og brugere af kontroludstyr kan afprøve mønter fremstillet af alle møntanstalter. Testcentrene blev åbnet i sommeren 1999.

For det andet har eurolandene aftalt, at de må udlåne prøveeksemplarer af euromønter og/eller europoletter til virksomheder, der fremstiller udstyr til kontrol og anden håndtering af mønter, således at de kan afprøve og tilpasse deres udstyr hos sig selv inden for EU's grænser. Der stilles krav om finansielle garantier og strenge sikkerhedsforanstaltninger for at beskytte prøveeksemplarerne og fortrolige oplysninger.

¹⁴ EFT L 139 af 11.5.1998, s. 6, og EFT L 52 af 27.2.1999, s. 2.

d. Samlermønter og jubilæumsmønter

Rådet har bekræftet, at traditionen med at udstede mønter til samlerbrug skal have mulighed for at fortsætte, ikke mindst fordi den afspejler kulturelle og lokale værdier og traditioner. For at sikre, at denne tradition kan fortsætte, har medlemsstaterne aftalt en række fælles regler. Samlermønter vil kun have status som lovligt betalingsmiddel i det land, der har udstedt mønterne. De kompetente myndigheder skal dog indføre midlertidige regler, hvorved ejerne af euro-samlermønter udstedt i et andet euroland kan få godtgjort mønternes pålydende værdi. For at sikre, at de umiddelbart kan skelnes fra euromønter beregnet til at blive sat i omløb, skal samlermønterne have en anden pålydende værdi, et andet design og andre fysiske kendetegn end de egentlige euromønter. Navnet på den udstedende medlemsstat skal fremgå klart og tydeligt af mønterne.

Det er vigtigt at mindske risikoen for forvirring hos borgerne, så Rådet kunne i marts 1999 glæde sig over en henstilling fra Kommissionen om, at medlemsstaterne ikke må udstede eurodenominerede mønter til samlerbrug eller mønter med dobbelt denomination i euro og en national valutaenhed før udgangen af 2001¹⁵. Nationale foranstaltninger skal også bidrage til at sikre, at der ikke spredes sig forvirring inden for erhvervslivet. Det betyder, at samlermønter, medaljer og poletter, der bærer ordene "euro" eller "eurocent", eller som har et design, der ligner euromønternes design, ikke må benyttes til kommercielle formål.

Medlemsstaterne har aftalt et moratorium for udstedelse af jubilæumsmønter beregnet til at blive sat i omløb i de første år efter indførelsen af eurosedler og euromønter.

e. Kommissionens bidrag til arbejdet med de nye euromønter

Kommissionen har arbejdet tæt sammen med eurolandenes møntanstalter for at bidrage til implementeringen af EU-lovgivningen og for at sikre, at indførelsen af euromønter kommer til at forløbe glat. Skønt det er eurolandene, der er ansvarlige for udstedelsen af euromønter, anmodede de i juni 2000 Kommissionen om at påtage sig rollen som koordinator af møntanstaltnernes fælles initiativer. Dette mandat bekræfter den tekniske bistand, som Kommissionen har ydet til forberedelsen af euromønter.

Der skal holdes konstant øje med det tempo, hvori produktionen af euromønter foregår, da det er vigtigt, at der ved lanceringen af mønterne er opbygget en tilstrækkelig stor beholdning.

Eurolandene vil fortsat lægge stor vægt på en høj kvalitetsstandard for euromønterne, især med henblik på deres anvendelse i salgautomater.

2. **Bekæmpelse af seddel- og møntfalskneri**

Det er oplagt, at den bedste sikkerhed mod falskmøntneri er pengesedlernes og mønternes kvalitet. Eurosedlerne og euromønterne er forsynet med de mest avancerede karakteristika, der kan benyttes til at verificere deres ægthed. Eftersom euroen er en af verdens hovedvalutaer, vil eurosedler og -mønter dog med al sandsynlighed blive et yndet mål for

¹⁵ EFT L 20 af 27.1.1999, s. 61.

forfalskninger. Derfor har EU-institutionerne og medlemsstaterne taget en række skridt til at styrke beskyttelsen af euroen mod forfalskninger.

- Allerede i 1998 sammenkaldte Kommissionen (OLAF) en gruppe af eksperter bestående af repræsentanter for de nationale politistyrker, Den Europæiske Centralbank, Europol og Interpol for at vurdere risikoen for falskmøntneri og muligheden for at bekæmpe dette fænomen. Gruppens arbejde har bidraget væsentligt til den efterfølgende udformning af foranstaltninger til bekæmpelse af falskmøntneri.
- I april udvidede Rådet (Retlige og Indre Anliggender) Europols rolle til også at omfatte bekæmpelse af falskmøntneri og forfalskning af betalingsmidler¹⁶.
- I maj 2000 vedtog Rådet (Retlige og Indre Anliggender) en rammeafgørelse om styrkelse af beskyttelsen mod falskmøntneri, ved hjælp af strafferetlige og andre sanktioner, i forbindelse med indførelsen af euroen¹⁷. Rammeafgørelsen indeholder en opdatering af de lovovertrædelser, som medlemsstaterne skal gøre strafbare, herunder overtrædelser, der involverer eurosedler og -mønter, før de sættes i omløb i begyndelsen af 2002. Afgørelsen opfordrer også medlemsstaterne til at indføre strafferetlige sanktioner, der er effektive, står i et rimeligt forhold til overtrædelserne og har en afskrækkende virkning. Falskmøntneri i form af fremstilling eller forandring af penge med bedrageri for øje skal straffes med fængsel, og strafferammen skal være på mindst otte år.
- I maj 1998 fremlagde Kommissionen en omfattende meddelelse om foranstaltninger til bekæmpelse af falskmøntneri¹⁸. Kommissionen vil om kort tid fremsætte et forslag til Rådets forordning om bekæmpelse af forfalskninger af eurosedler og euromønter. Formålet med dette forslag er at få systematiseret strømmen af oplysninger om falskmøntneri og falskmøntnere i EU på samme måde, som de enkelte lande gør det.
- Med hensyn til den tekniske side af bekæmpelsen af falskmøntneri har medlemsstaterne og Kommissionen i samarbejde med Den Europæiske Centralbank udformet en plan for, hvordan forfalskede euromønter skal håndteres. Ifølge denne plan skal hver medlemsstat oprette et nationalt møntanalysecenter, som skal foretage den første analyse af den formodede falske mønt. Midtpunktet i planen er det europæiske teknisk-videnskabelige center (European Technical and Scientific Centre (ETSC)), der vil analysere og klassificere nye forfalskede mønter. ETSC vil foreløbig blive placeret i Frankrig og udnytte den ekspertise, som møntanstalten i Paris råder over. Der vil over EU-budgettet blive ydet et passende tilskud til driften af ETSC. I hver af de nationale centralbanker vil et nationalt falskmøntnericenter fungere som kontaktpunkt til Den Europæiske Centralbank, der er i færd med at oprette en database med oplysninger om forfalskede sedler og mønter.
- Den Europæiske Centralbank har sammen med de nationale centralbanker udformet en teknisk plan til bekæmpelse af euroseddelfalskneri.

¹⁶ EFT C 149 af 28.5.1999, s. 16.

¹⁷ EFT L 140 af 14.6.2000, s. 1.

¹⁸ KOM(1998) 474 endelig udg.

Bestræbelserne forbundet med den tekniske plan for håndteringen af forfalskede euromønter er nødvendige for at sikre, at planen er operationel et godt stykke tid før lanceringen af eurosedler og -mønter.

Den lovgivning, der er nødvendig for at kunne bekæmpe falskmøntneri, og som Kommissionen snart vil fremsætte forslag om, skal være på plads længe inden 2002.

B. Nationale planer for udskiftningen af sedler og mønter

I forlængelse af Kommissionens memo om indførelse af eurosedler og euromønter til det uformelle møde i ØKOFIN-Rådet i Åbo (Turku) i september 1999 udsendte medlemsstaterne en fælles erklæring sidste november om retningslinjerne for indførelsen af eurosedler og -mønter. Eurolandene har bl.a. aftalt at gøre alt for at sikre, at de fleste kontante transaktioner kan foregå i euro efter de to første uger af 2002, at begrænse perioden med dobbelt omløb af euro og den nationale valuta til mellem én og to måneder og at sikre en rigelig forudforsyning ("frontloading") med sedler og mønter. Med henblik på gennemførelsen af disse aftaler er eurolandene begyndt at offentliggøre specifikke beslutninger og foranstaltninger, der undertiden omtales som de nationale seddel- og møntudskiftningsplaner. De tolv eurolande har i større eller mindre omfang udsendt oplysninger om deres forberedelser på udskiftningen af sedler og mønter.

De foranstaltninger, som eurolandene har truffet, kan inddeles i tre hovedkategorier: dem, der dækker perioden frem til udgangen af 2001, dem, der bestemmer længden af perioden med dobbelt omløb af gamle og nye sedler og mønter, og dem, der vedrører tiden efter perioden med dobbelt omløb.

1. Perioden frem til 2002

I den første periode er det navnlig spørgsmålet om forudforsyning ("frontloading"), der er relevant. Skal der finde en forudforsyning sted? Hvornår skal det i givet fald ske? Hvem skal tilgodeses, og hvordan skal det gøres?

Normalt er det centralbankerne, der er ansvarlige for at sætte pengesedler og, om end i mindre grad, mønter i omløb. Ved overgangen til euroen er det klart, at centralbankerne og andre offentlige myndigheder må arbejde hånd i hånd. Centralbankerne i eurområdet er i færd med at forberede den logistiske side af overgangen, herunder navnlig forudforsyningen med mønter og sedler. Det gør de i tæt samarbejde med alle interesserede parter, og de vil formentlig snart udsende nærmere oplysninger herom.

Samtlige eurolande agter at begynde at forsyne de professionelle målgrupper (dvs. banker, detailhandlende, pengetransportfirmaer og salgsautomatbranchen) med eurosedler og euromønter i løbet af de sidste fire måneder af 2001. Planerne for forsyningen af detailhandelen og pengetransportfirmaer med sedler og mønter varierer fra land til land, men mønterne vil i de fleste tilfælde blive udleveret før sedlerne. Hidtil har seks eurolande lagt sig fast på, hvordan og i hvor store partier mønterne og sedlerne til detailhandelen skal emballeres.

Hidtil har syv eurolande også planlagt, hvordan den brede offentlighed skal forsynes med mønter på forhånd. Irland, Italien og Grækenland har ingen planer om noget sådant. De fleste

eurolande overvejer, hvordan de kan tilskynde borgerne til at bruge så mange af deres nationale småmønter i god tid.

Det er nødvendigt, at eurolandene gør en koordineret indsats for at forberede forudforsyningen af de berørte virksomheder.

2. Perioden med dobbelt omløb af euro og national valuta

Der satses på, at perioden med dobbelt omløb af euro og nationale valutaer begrænses til de to første uger af 2002, hvorefter de fleste sedler og mønter skulle være udskiftet.

I samtlige eurolande vil centralbankerne som hovedregel holde op med at sætte nationale sedler og mønter i omløb fra begyndelsen af 2001. Så længe lager haves, vil der i Tyskland fortsat kunne udleveres mønter i D-mark indtil slutningen af februar 2002.

I overensstemmelse med Kommissionens henstilling fra april 1998 bør bankerne tilbyde deres kunder gebyrfri veksling af "husholdningsbeløb" i de nationale sedler og mønter til eurosedler og euromønter i slutfasen. I 1998 anmodede Kommissionen bankerne om at kvantificere "husholdningsbeløb" på grundlag af beløbsstørrelse og hyppighed. I de fleste eurolande er man begyndt at overveje, hvordan aftalerne herom skal udformes, men de nærmere detaljer ligger endnu ikke fast i de fleste tilfælde. Der er også behov for yderligere overvejelser om, hvordan personer uden bankkonti eller personer med meget lave indkomster skal behandles. De detailhandlendes særlige situation skal også undersøges nøje, navnlig for så vidt angår den mængde af kontanter, de vil komme til at veksle, og den valørdato, der vil gælde for dem i tilfælde af forudforsyning med mønter og sedler. Desuden skal man være særlig opmærksom på prismærkningen, således at prisgennemsigtigheden for forbrugerne bevares.

Et vigtigt kendetegn ved situationen de første to uger vil være, at de detailhandlende kun forventes at give penge tilbage i euro. De berørte organisationer har indgået aftaler herom i en række lande, mens det i andre lande er de offentlige myndigheder, der har planer om at rette henstilling til de detailhandlende.

I samtlige eurolande skal alle pengeautomater efter planen omstilles til euro i løbet af de første to uger. Da det er vigtigt, at offentligheden har adgang til pengesedler med små seddelværdier allerede fra starten, vil pengeautomaterne i de fleste eurolande undtagelsesvist indeholde €10-sedler og i visse tilfælde endda €5-sedler. Der skal imidlertid findes en balance mellem behovet for små sedler og den hyppighed, hvormed pengeautomaterne skal fodres som følge af netop den lave seddelværdi. I nogle lande vil bankernes filialer hovedsagelig udlevere små sedler i begyndelsen af 2002.

For så vidt angår den dato, fra hvilken de nationale sedler og mønter mister deres status som lovligt betalingsmiddel, tegner der sig følgende billede: Ni af eurolandene har valgt ultimo februar 2002. Irland har valgt den 9. februar 2002, og Nederlandene har valgt den 28. januar. I Tyskland vil sedler og mønter i D-mark miste deres status som lovligt betalingsmiddel den 31. december 2001, men de vil dog fortsat blive accepteret som betalingsmiddel indtil udgangen af februar 2002.

De aktuelle planer tyder på, at det vil lykkes samtlige eurolande at få udskiftet hovedparten af deres sedler og mønter i løbet af de to første uger. I nogle lande forventes det, at kun en meget lille del af de kontante transaktioner vil foregå i den nationale valuta efter denne periode.

3. Tiden efter perioden med dobbelt omløb

Når perioden med dobbelt omløb er slut, vil borgerne i hvert fald nogle lande fortsat kunne omveksle gamle sedler og mønter til nye eurosedler og -mønter i deres bank i et stykke tid. Det er vigtigt at være opmærksom på de finansielle betingelser for en så sen omveksling.

Tidsfristen for omveksling af nationale pengesedler og mønter i centralbanken og andre specifikke institutter er i de fleste tilfælde længere, skønt de varierer for henholdsvis sedler og mønter og fra land til land.

Spørgsmålet om, hvordan man kan få vekslet alle de gamle udenlandske mønter, man har hjembragt fra rejser til andre eurolande, har tiltrukket sig en vis opmærksomhed på det seneste.

Skønt alle eurolandene offentligt har givet svar på de fleste af de spørgsmål, der knytter sig til overgangen til sedler og mønter i euro, er visse områder endnu ikke helt afklaret. De økonomiske beslutningstagere har behov for klar besked, så de kan forberede sig på overgangen og dermed bidrage til en problemløs indførelse af de nye sedler og mønter.

Hidtil har fem eurolande (Tyskland, Frankrig, Belgien, Nederlandene og Irland) offentliggjort detaljerede planer for udskiftningen af sedler og mønter. Andre har udsendt spredte oplysninger om deres planer. De fleste lande mangler endnu at få vedtaget en række beslutninger og indgået en række aftaler. Der er behov for at se nærmere på bl.a. følgende punkter:

- størrelsen af de beløb, som bankerne vil veksle gebyrfrit for deres kunder, og hyppigheden, hvormed de vil gøre det
- situationen for personer, der ikke råder over en bankkonto
- distributionen af små sedler i de lande, hvor pengeautomaterne ikke kan håndtere sådanne sedler eller ikke kan gøre det i tilstrækkeligt omfang
- udnyttelsen af småmønter i god tid
- aftaler med de detailhandlende om betingelserne for at blive forsynet med sedler og mønter på forhånd
- forholdene i forbindelse med inddragelse og transport af nationale mønter.

I slutningen af denne meddelelse er der en liste over websteder, som indeholder oplysninger om de nationale seddel- og møntudskiftningsplaner. Der er ligeledes en tabel, som giver en oversigt over hovedpunkterne i planerne. Tabellen er foreløbig, da oplysningerne stammer fra landenes aktuelle planer, som der arbejdes videre med i de fleste lande.

En problemfri indførelse af eurosedler og euromønter fordrer, at de økonomiske beslutningstagere kan planlægge overgangen med stor sikkerhed. Det er derfor vigtigt, at samtlige eurolande offentliggør deres seddel- og møntudskiftningsplaner og får afklaret alle udestående spørgsmål i god tid.

III. KONKLUSIONER

Det er vigtigt at holde alle underrettet om den nøjagtige køreplan for den fysiske indførelse af euroen og at gøre dem opmærksomme på, at skæringsdatoen hedder den 31. december 2001, og at der behov for at fremskynde forberedelserne.

Hvis borgerne vænnes til at bruge euroen allerede inden den 31. december 2001, vil der være langt større chancer for, at den fysiske indførelse af eurosedler og -mønter bliver en succes. Banker m.v. bør tilskyndes til at fremskynde arbejdet med at gøre de betalingsterminaler, der kan operere med flere valutaer, eurokompatible, og de bør tilskynde de handlende og forbrugerne til at benytte euroen. Det er nødvendigt at overveje, hvordan borgerne kan tilskyndes til at gøre større brug af de eurodenominerede betalingsmidler, der står til deres rådighed, især i løbet af den sidste halvdel af 2001.

Dobbelt prismærkning er et udbredt fænomen i samtlige eurolande, men der er begyndt at opstå tvivl om virkningen af denne fremgangsmåde, idet forbrugerne øjensynligt kun i ringe grad lægger mærke til prisen i euro¹⁹. Denne usikkerhed har sat gang i nye overvejelser om, hvordan man kan benytte prismærkningen til at vænne forbrugerne til euroen. Nogle lande, f.eks. Frankrig, overvejer at vende den dobbelte prismærkning om (hovedpris i euro, modværdi i national valuta) i sidste halvdel af 2001. Kommissionen vil behandle dette emne i den henstilling, den vil fremlægge i løbet af efteråret i år.

I 2001 bør der gøres en intensiv indsats for at informere de personer, som den nuværende strøm af oplysninger måske ikke når frem til. Det er vigtigt at tage hensyn til de særlige behov, der kendetegner disse grupper.

De offentlige myndigheder bør konstant verificere, at de valg, de har truffet med hensyn til deres egen overgang til euroen og deres forberedelser, fortsat er tilstrækkelige. De bør intensivere kommunikationsindsatsen for at fremskynde de små og mellemstore virksomheders forberedelser på euroen og give dem klar besked om deres juridiske forpligtelser ved udgangen af overgangsperiodens. De bør fortsætte med at udnytte den gensidige udveksling af oplysninger og erfaringer.

De lokale myndigheder kan med fordel ydes en hjælpende hånd med deres informationsindsats, da de spiller en afgørende rolle for forberedelsen af borgerne på euroen.

Der skal holdes konstant øje med det tempo, hvori produktionen af euromønter foregår, da det er vigtigt, at der ved lanceringen af mønterne er opbygget en tilstrækkelig stor beholdning. Eurolandene vil fortsat lægge stor vægt på en høj kvalitetsstandard for euromønterne, især med henblik på deres anvendelse i salgsautomater.

Bestræbelserne forbundet med den tekniske plan for håndteringen af forfalskede euromønter er nødvendige for at sikre, at planen er operationel et godt stykke tid før lanceringen af eurosedler og -mønter. Den lovgivning, der er nødvendig for at kunne bekæmpe falskmøntneri, og som Kommissionen snart vil fremsætte forslag om, skal være på plads længe inden 2002.

¹⁹ Ifølge Eurobarometer nr. 52 kigger de fleste forbrugere ikke på prisen i euro.

En problemfri indførelse af eurosedler og euromønter fordrer, at de økonomiske beslutningstagere kan planlægge deres overgang til euroen med stor sikkerhed. Det er derfor vigtigt, at samtlige eurolande offentliggør deres seddel- og møntudskiftningsplaner og får afklaret alle udestående spørgsmål i god tid.

Nyttige websteder	
Belgien	www.euro.fgov.be
Tyskland	www.bundesbank.de
Grækenland	www.euro-hellas.gr
Spanien	www.euro.meh.es
Frankrig	www.finances.gouv.fr
Irland	www.irlgov.ie/ecbi-euro
Italien	www.tesoro.it/Euro
Luxembourg	www.etat.lu/FI
Nederlandene	www.euro.nl
Østrig	www.euro.gv.at
Portugal	www.min-economia.pt
Finland	www.euro.fi

UDPLUK AF OPLYSNINGER FRA DE NATIONALE SEDDEL- OG MØNTUDSKIFTNINGSPLANER

	Forudforsyning af pengetransportfirmaer og detailhandlende	Forudforsyning af borgerne med mønter	Gebyrfri* omveksling i banker	Seddelstørrelser i pengeautomater	Sidste dag som lovligt betalingsmiddel	Inddragelse af nationale mønter	Omveksling i banker efter ophør af status som lovligt betalingsmiddel	Indløsning** efter ophør af status som lovligt betalingsmiddel
Belgien	Pengetransport: 1/9/2001 Detailhandel : 1/12/2001	15/12/2001		€ 20, 50	28. februar 2002 ved midnat	Foretages af bankerne under BNB's og den kongelige belgiske mønts kontrol	31. december 2002	Sedler: i ubegrænset tid Mønter: ultimo 2004
Tyskland	1/9/2001	17/12/2001		€ 5, 10, 20, 50 mest	31. december 2001		28. februar 2002	I ubegrænset tid
Grækenland		Ikke planlagt	30 000 GDR (forventet) til 600 000 GDR	€ 5, 10, 20, 50 primært	28. februar 2002		Ja; tidsfrist endnu ikke fastsat	Sedler: 10 år Mønter: 2 år
Spanien	Pengetransport: 1/9/2001 (Detailhandel: nov.-dec. 2001)	(15/12/2001)	(Ingen grænse)	€ 10, 20, 50 eller € 20, 50	28. februar 2002		(30. juni)	Sedler: i ubegrænset tid (Mønter: 4 år eller ubegrænset)
Frankrig	Detailhandel: december 2001	Nøjagtig dato endnu ikke fastlagt			Anden halvdel af februar 2002	Standardemballage for detailhandlende; opbevaring BDF	Nogle få måneder	Sedler: 10 år Mønter: mindst 1 år
Irland	Sedler: formentlig medio november 2001. Mønter senere	Ikke planlagt	Op til et samlet beløb på £500 pr. person	€ 10 og 20 primært	Lørdag den 9. februar 2002 ved midnat		I en endnu ubestemt periode	I ubegrænset tid
Italien	Detailhandel: sidste dage i 2001	Ikke planlagt	€ 500 anbefales. Ingen grænse ved én dags varsel	€ 50 og 10 eller € 20 og 10	28. februar 2002	50 og 100 lire-mønter inddrages før 2002		10 år
Luxembourg	1/9/2001	15/12/2001	Gratis for egne kunder		28. februar 2002	Foretages af bankerne under BCL's kontrol	31/12/2002 ifølge den aktuelle plan	Sedler: i ubegrænset tid Mønter: ultimo 2004
Nederlandene	Detailhandel: anden halvdel af december	17/12/2001 : gratis kits til alle over 6 år	Ingen grænse indtil 1/4/2002; omveksling via bankkonto	€ 5, 10, 20, 50	28. januar 2002 ved midnat			Mønter: indtil 1/1/2007 Sedler: indtil 1/1/2032
Østrig	1/9/2001	17/12/2001	50 000 ATS anbefales	€ 10 og 100	28. februar 2002			I ubegrænset tid

Portugal	1/9/2001	17/12/2001	Ingen grænse ved indskud; plus en transaktion op til € 500	€ 5, 10, 20, 50	28. februar 2002	Opbevaring i militære bygninger		Sedler: 20 år Mønter: 1 år
Finland					28. februar 2002		Ingen officiel periode	Sedler og mønter: 10 år

Oplysningerne i parentes er udtryk for centralregeringens hensigt.

*For egne kunder.

** I centralbankerne.